

Guillaume
Bailly

Upřímnou
soustrast

Guillaume Bailly
Upřímnou soustrast

MES SINCÈRES CONDOLÉANCES

© Les Éditions de l'Opportun 2018

Všetchna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Markéta Stammová, 2019

Cover © Kateřina Bažantová, 2019

© DOBROVSKÝ s. r. o., 2019

ISBN 978-80-7642-324-4 (pdf)

Guillaume
Bailly

Upřímnou
soustrast

*„Povolání funebráka nemá žádnou budoucnost.
Zákazníci se nevracejí.“*

Léon-Paul Fargue

Poděkování

Úspěch knihy *Upřímnou soustrast* byl překvapením, krásným překvapením, ale stále překvapením. Vždyť se jedná o vyprávění opravdového morouse. Jen se zamyslete – možná jste četli knihy o historii, které vám ukázaly bohatství a vynalézavost dávných civilizací, nebo cestovní průvodce, které vás zavedly za všemi divy světa. Možná máte rádi zamilované romány s hrdiny, kteří zažívají téměř nepravděpodobná milostná dobrodružství, nebo o nich alespoň vyprávějí. Možná to jsou detektivky, kde zamlklý polda bez mrknutí oka odhalí vraha a nastolí zase pořádek.

A pak tu je *Upřímná soustrast*, knížka, která vám vysvětlí, co se stane s vaším tělem, až vám dojde šťáva, až už nebudete moct nic číst. Ani se o nic starat nebo pracovat, odpočívat, milovat, smát se, ani plakat...

Upřímná soustrast však málem nikdy nespátřila světlo světa. Stéphane Chabenat, ředitel nakladatelství Éditions de l'Opportun, jednoho dne zavolał Éricovi Fauveau, řediteli Funéraire Info (Informační server s aktualitami z pohřebnictví), aby se dozvěděl něco více

o pohřební tematice v literatuře. Stéphane si již dlouho pohrával s myšlenkou vydat něco v podobném duchu na toto zajímavé téma. A pak do telefonu jen tak prohodil: „Kdybyste náhodou potkal někoho, kdo by chtěl napsat o své práci knížku...“ a Éric neváhal a zmínil se o mně: „Vtipné, že o tom mluvíte, protože mám ve svém týmu jednoho...“

Kniha je jako život, stačí málo, aby vznikla. Mé díky patří Stéphanovi za to, že se zeptal, a Éricovi, že se o mně zmínil.

Často mi říkali, že bych měl být obzvlášť rád, že se o mé knize začalo mluvit. Ve skutečnosti jsem rád nebyl, a to z prostého důvodu. Strávil jsem několik týdnů v naprosté otupělosti. Poznávali mě na ulici. Avšak z obvyklého *Koukej, to je ten pán, co byl u pohřbu tety Lucie* se stalo *A nejste vy ten autor, co napsal knihu o pohřebním ústavu?* Poprvé mě jako spisovatele poznali na hřbitově – jaká náhoda, že!

Obával jsem se také reakce svých kolegů, ale zbytečně. Nejenže se řada z nich poznala v mých příbězích, ale udělalo jim také radost, jak jsem o nich vyprávěl. Právě jim také dlužím díky, zvláště pak těm, kteří mi vyprávěli své historky.

Alespoň někomu jsem tedy udělal radost. A teď se musím také omluvit. Omlouvám se, vážně se omlouvám Zazie, Pascalu Obispovi, Pierru Jaconellimu a Johnnymu Hallydayovi, jelikož jejich písničky, nedobrovolné hrdinky jedné z mých historek, přitáhly pozornost snad všech, co se mnou o knize mluvili. A *Allumer le feu* (*Zapálit oheň*) posledního jmenovaného je a zůstane skvělým songem i mezi živými!

Ještě než mi můj vzteklý nakladatel připomene, že poděkování nemá být delší než samotné vyprávění, bych chtěl poděkovat vám. Díky všem, kteří si našli čas na přečtení mé knížky. Jsem přesvědčený o tom, že všichni, co si začnou něco někam čmárat, sní a doufají, že si to jednou někdo přečte. Díky vám se mi tento sen nad všechna očekávání splnil.

Takže vám, čtenářky a čtenáři, patří mé obrovské díky!

Předmluva

Lidé se mě často ptají, co s vámi práce funebráka udělá. Není to vůbec žádná legrace, ale to, co vám budu vyprávět, jsem vážně zažil, až na pár vražd, které jsem si mohl jen představovat...

A je to v kapse. Razítko na vašem certifikátu funebráka ještě nezaschlo a vy jste jako v sedmém nebi, sníte sen každého čerstvého absolventa na trhu práce, v kapse vás hřeje smlouva na dobu neurčitou v pohřebním ústavu. Je pátek večer, máte za sebou první vyčerpávající týden a jste pozváni na večírek k přátelům...

První rada: Jestli se chcete vyhnout problémům, mlčte! Protože jakmile lidem řeknete, co děláte, nalepí se na vás spousta parazitů, kteří se budou chtít bavit na váš účet.

Vy jste to ale nevydrželi. Po dvou skleničkách nechutně drahé whisky obranný systém selhal a vaši vymyšlenou profesi astrofyzika odhalil čerstvě vystudovaný matematik, který s vámi za každou cenu chtěl probírat aplikaci kvantové teorie na oběžné dráhy měsíců Jupiteru. Takže se musíte přiznat, že jste lhali, a všem říct, že jste funebrák.

První chyba: Vaši známí si tedy myslí, že v práci buď nejste spokojení, nebo že tam děláte hrozné věci, o kterých se vám nechce mluvit.

Obrňte se, vždycky se najde někdo, většinou žena, kdo na vás vykřikne:

„Funebrák? Jako vážně? Jako v *Odpočívej v pokoji*? Ten je tak pěkný, ten Peter Krause!“

Takže teď budete asi tak hodinu poslušně poslouchat, ve zkratce, naštěstí, děj všech oblíbených epizod. Dostane se vám výčtu nejrůznějších pohřebáckých situací, které ale ve skutečnosti vypadají úplně jinak, a společnosti budete muset vysvětlovat, že „občas ne“, „tohle se fakt nedělá“ nebo „ne, takhle to fakt nechodí“. Pokud jste *Odpočívej v pokoji* neviděli, nebo hůř, *Odpočívej v pokoji* se vám nelíbí, bude vám připadat, že čelíte inkvizičnímu soudu.

Funebrák, kterému se nelíbí *Odpočívej v pokoji*, nemůže být, podle nadšené fanynky tohoto seriálu, za žádnou cenu schopným funebrákem. Dotyčná si přitom vůbec neuvědomí, že její oblíbený seriál je spíš jen taková lepší telenovela zasazená do neobvyklého prostředí.

Až si půjdete ven zakouřit, zbavíte se té skalní fanynky trapného seriálu. Jen pak musíte vymyslet, co uděláte s tělem.

Ale ještě z toho nejste tak úplně venku. Ještě je tam jeden týpek, co se osmělí a zeptá se:

„Tak to musíš mít ale spoustu historek, ne?“ Máte, i přesto, že tam pracujete jenom týden. Zatímco přemýšlíte, hostitelka donesla na stůl skvěle vypadající pečinku a její manžel bramborové placky. Během servírování jídla se vás vyptávají: „A jak probíhá to vycpávání?“

A už vás nikdo nezastaví. Začnete vtipem, že pokud by vás někdo měl vycpat, museli byste se vrátit v čase, což sice není tak úplně pravda, ale víno vám dnes obzvlášť chutná a vy máte rádi dvojsmysly. Dokonce se pustíte i do vysvětlování thanatopraxe. Krájíte si krásně voňavou, křehoučkou pečínku a u toho vysvětlujete, jak balzamovač vpouští formaldehyd do arterie. Když namáčíte chléb do omáčky, předvádíte, jak se používá trokar, a když dojídáte bramborové placky, které mohly být o špetku slanější, přednášíte o výhodách sešívání úst, protože lepidlo nemá takový efekt.

Jakmile dojdíte, hodíte očkem po pekáčku, jestli náhodou ještě něco nezbylo. Nejenže toho zbývá celkem dost, ale všimnete si, trochu vystrašeně, že ostatní hosté se svých talířů ještě nedotkli. Nevědí, co je dobré! Ti určitě jedí jen ve fast foodech!

Na dezert už vás vystrnadí na konec stolu, kde sedí jediný člověk, který je ještě ochotný se s vámi bavit. Studuje psychologii a právě se vrátil z kláštera nějakého náboženského řádu, jméno si ale nepamatujete. Určitě vám odrecituje celá skripta na téma *Smutek* nebo se vám bude snažit podrobně vysvětlit, jak vaši práci dělat správně. Při podávání kávy se vás zeptá, jak snášíte přítomnost nadpřirozených jevů, se kterými se pravděpodobně setkáváte denně. Když mu vysvětlíte, že nic takového vás ještě nepotkalo, kouká na vás, jako byste se mu právě svěřili, že máte intimní vztah s jeho babičkou.

„Nic? To mě nepřekvapuje, cítím z tebe, že jsi vůči těmto věcem dost uzavřený. Když to vidět nechceš, tak to taky neuvidíš. Docela omezený přístup.“

Teď nastala správná chvíle na druhou kuřáckou pauzu. Rozloučíte se a tak nějak máte pocit, že příště vás asi nepozvou. Škoda, jídlo bylo vynikající, ale ta společnost, banda zabedněnců! Příště si budete muset vymyslet nějaké nudnější zaměstnání. Ale co? Už ani pokladní v supermarketu nefunguje. Prý teď o nich napsali nějaký bestseller. Možná knihovník by nebyl špatný. Zvlášť když víte, jaký je teď zájem o knihy, všichni vám dají pokoj. Anebo byste mohli být agresivnější a říct, že se o práci mimo práci prostě nebavíte, jinak vám za to budou muset platit. Teď už vám zbývá jen zbavit se těla fanynky seriálu *Odpočívej v pokoji* a zvědavého psychologa, protože když jste funebrák, jste jím sedm dní v týdnu, čtyřiaadvacet hodin denně.

Věděli jste, že...?

Smrtikous

Ve francouzštině mají pro funebráka označení *croque-mort*. V doslovném překladu můžeme použít označení *smrtikous*. Říká se, že jméno *smrtikous* označovalo zaměstnance pohřebního ústavu, který ověřoval smrt u nebožtíků silným kousancem do palce u nohy. Když se neprobudili, bylo vážně po nich.

Ve skutečnosti ale označení pochází odjinud. Ve 13. století Evropu sužuje morová epidemie. Těla těch, kteří podlehli, byla pohozena v ulicích. Radní reagovali tím, že najímali žebráky (nebo vězně – tady si nejsem jistý), a ti měli výměnou za almužnu (nebo za osvobození) za úkol odvozit je do společného hrobu za městem.

Aby se nenakazili, používali dlouhé tyče s řeznickým hákem na konci, na který mrtvolu napíchli. Říkalo se, že tak „kousali“ do mrtvol.

Čas a slovotvorný vývoj pak s označením udělaly své.

Jako v bavlnce

Ředitel pohřebního ústavu mezi rodinou nebožky okamžitě zmerčil jednu dámu. Dámu s typicky pisklavým hlasem plným kritického tónu. Servírovaná káva nebyla dost dobrá, syn pozůstalé přišel v džínách, tedy nevhodně oblečený, obřadní místnost byla špatně označená a navíc s nedostatkem světla, prostě všechno bylo špatně. Jakmile náš funebrák zpozoroval, že se k němu blíží, hned věděl, že je řada na něm a že si na něm smlsne.

„Matka je moc nízko,“ zabručela. Její matka ležela na chladicím lůžku s hlavou podloženou polštářem, tak jak si to žena původně přála. Ale pokud si paní přeje... Náš zákazník, náš pán! Funebrák požádal rodinu, aby opustila místnost, podložil hlavu nebožky dalším polštářem a zavolal rodinu zpět.

„Pořád je moc nízko,“ skuhrá ta dáma. Tak nanovo, rodina ven, hlavu podložit prázdnou lahví od formaldehydu, rodina dovnitř...

„Teď je zase příliš vysoko!“

Naštěstí narazila na trpělivého zaměstnance. Usmál se na ni.

„Chápu. Myslím, že vím naprosto přesně, jak si to přejete.“

„Opravdu?“ vyvalí dáma oči.

„Vážně. Dejte mi minutku, zařídím to,“ odpoví trpělivě s dávkou ironie. Rodina musí znovu ven a pak zase dovnitř.

„No hurá!“ zvolá vítězně ta kverulantka.

„Takže vám to takhle opravdu vyhovuje? Pojděte se radši podívat zblízka,“ trvá na svém funebrák.

„Ale ano, vidím, jeden polštář pod hlavou. No a?“ pokrčí nenápadně rameny.

„Přesně takhle tady vaše maminka ležela úplně na začátku. Vidíte? Já vám říkal, že vím naprosto přesně, jak si to přejete.“

A do konce pohřbu jsme o dámě nevěděli.

Objetí

Následující historku mi vyprávěl majitel pohřebního ústavu na veletrhu Funexpo 2014 v Lyonu. Tímto mu děkuji.

Rodinná tradice přilákala do pohřebnictví i bývalého policistu. U policie strávil několik let, až se nakonec rozhodl rozšířit si obzory a koupil malý pohřební ústav na jihu Francie.

Velmi rychle upozoroval, že lidé zde na jihu jsou velmi kontaktní a vřelí. Muži se poplácávali po ramenou už při stisknutí ruky, ženy se zdravily polibkem, jako by se znaly nejméně dvacet let, i když se viděly poprvé v životě. Všichni z tohoto malého světa se neustále chytali dlaně nebo paže, která se kolem nich jen mihla. Bylo to město dotyků a funebrák, který si vážil svých spoluobčanů stejně jako příjemného klimatu, si musel prostě zvyknout.

Jednoho dne k němu do ústavu dorazí rodina, aby dojednala pohřeb pro dědečka. Domluva netrvala dlouho a nastal den obřadu. Funebrák stál rodině po boku, když přišli uložit tělo do rakve. Čtyři funebráci-nosiči se starali o tělo a chvíle to byla téměř slavnostní.

Najednou k němu přistoupí nebožtíkův vnuk a poklepe mu na rameno. Funebrák se k němu nenápadně nakloní, aby zjistil, o co jde. Chlapec ale zarytě mlčí. Muž se tedy narovná a naznačí nosičům, aby pokračovali v práci. Když totiž zahlédli mladíka, jak chce mluvit s vedoucím obřadu, přestali.

Mladík mu ale poklepal na rameno i podruhé. Podruhé se muž skloní a mladík i podruhé mlčí. Funebrák se tedy narovná a přísným pohledem pobídne nosiče k práci. Už jim začaly cukat koutky a evidentně se dobře bavili, i když se snažili nedat na sobě nic znát.

Mladík ale vytrval a muži na rameno poklepal potřetí. Ten už se na něj podíval docela našťavaně a najednou mu to došlo. „Vždyť mi to mělo být hned jasné! Chce určitě obejmout!“ Otočil se tedy k mladíkovi a objal ho. Hned mu ale došlo, že se ve svém úsudku mýlil. Mladík se vykroutil a hlasitě protestoval: „Tohle jsem nechtěl!“

Vedoucí obřadu musel svou práci dokončit rudý hanbou. Musel snést ironické pohledy nosičů, ale jeho útrapy neskončily. S mladíkem se ještě mnohokrát potkal během zásahů hasičů, u kterých mladík pracoval a kteří zasahovali u smrtelných neštěstí. Když se potkali, pozdravili se jen tak na půl úst.

Tady historka končí. Možná se ze zvědavosti ptáte, co mohl mladík funebrákovi asi tak chtít. Taky jsem se kolegy ptal. Ten se ale prý zeptat nikdy neodvážil.

Svobodná Bretaň

Kostel byl plný k prasknutí. Většinu lidí jsem znal. Možná ne osobně, ale od vidění, podle jména anebo podle jejich pověsti. A taky z internetu. Věděl jsem, co jsou zač, a hlavně, co dělají a jaký mají důvod ráno vstát z postele. Znal jsem jejich víru, jejich důvody, jejich boj... My jsme ten den pohřbívali velké zvíře. Lídra, vzdělance, vůdce, symbol, pro někoho i ideál. Jednoho z těch, co nikdy nezaváhali, nikdy se nevzdávali, nikdy nesložili zbraně. Člověka, který psal teorii a praxi zkoušel na sobě. Děj se, co děj.

My jsme byli u toho. Nosili jsme květiny na oltář a starali se o to, aby vše bylo perfektní. Připravili jsme máry, na které se následně položí rakev. Ta se pak obloží květinami a těmi zbylými jsme vyzdobili volná místa okolo. Už stačilo jen projít uličkou s ostatky nebožtíka. Opatrně jsem se rozhlédl po pozůstalých. Všichni živě diskutovali, ale věděl jsem, že jakmile se objeví rakev, všichni postupně ztichnou. Pak se to stalo. Ke zdiskreditování pohřebního průvodu stačí vážně málo. Jedna věta. Pohřeb jako tento je velmi důležitý pro jméno firmy, a tak se

náš řečník nepochybně chtěl před obřadem uklidnit. Byl u nás v regionu nový, předtím řečnil na pohřbech v Paříži. Měl za sebou obřady v chrámu Matky Boží, ale také obřady židovské, buddhistické a obřady spousty dalších náboženství ve všech lukrativních čtvrtích hlavního města. Pán byl zvyklý na smetánku a nižší vrstva, základ společnosti, z Bretaně pro něj byla novinkou. Tak se rozhodl, pořád se sami sebe ptáme, z jakého popudu, že zapůsobí svým šarmem na všechny přítomné v kostele. Myslím, že to chtěl udělat jak pro svůj klid, tak i proto, aby zmírnil bolest pozůstalých. A tak zatímco jsme postupovali uličkou s nebožtíkem na ramenou, náš řečník prohlásil svým hlubokým a podmanivým hlasem: „Bude to krásný obřad, tak jak je v Paříži zvykem!“ A ve mně hrklo. Mé srdce přestalo na chvíli bít. Zbledl jsem. „Že tohle neřekl?“ proběhlo mi hlavou. Bohužel ano, řekl. Možná jsem jediný, kdo to slyšel. A možná taky ne. Zvlášť když si vzpomenu na ten jeho pronikavý hlas. On si to ani neuvědomil! Pokračoval dál, aniž by si všiml těch stovek párů očí bojovníků za svobodnou Bretaně, kteří na něj upírali nenávistné pohledy.

Pracovní pohovor

Jednou se nám do ruky dostal životopis s velmi zajímavým motivačním dopisem. Hervé, šéf pobočky, se rozhodl uchazeče o zaměstnání poznat. Ruce navíc se vždy hodí a tento kandidát vypadal opravdu slibně. I přesto Hervému něco nesedělo. K pohřebnictví se lidé dostávají buď náhodou, nebo následují rodinnou tradici. Člověk, který to má v hlavě v pořádku, se přece ráno jen tak neprobudí s myšlenkou, že se stane funebrákem. Hervé byl ale zvědavý a chtěl vědět, co za takovým zájmem stojí.

První část pohovoru probíhala dobře. Uchazeč byl přesvědčivý.

Jeho vzdělání a dosavadní zkušenosti nasvědčovaly tomu, že by mohl být schopným zaměstnancem pohřebního ústavu. Avšak o práci balzamovače neměl ani poněti. Což by ani tak nevadilo, pořád ale nebylo jasné, proč o tu práci tolik stojí.

Hervé tedy neváhal a chtěl zjistit, proč se muž o pozici tak zajímá. Ten jen chladně odvětil, že si tak rozšíří obzory. Dobrá odpověď. Ale i tak Hervé naléhal:

„A vám by nevadilo být mezi mrtvolami, umývat je, oblékat a vše, co k tomu patří?“

„Ne, vůbec ne. Umýváte všechny nebožtíky?“ zeptal se.

„Ano, samozřejmě.“

„A kde?“

„To záleží na situaci. Nejčastěji v přípravně.“

„V uzavřené místnosti?“

„Ano, samozřejmě.“

„A v tu chvíli jsem s mrtvým sám?“

„Ve většině případů ano,“ odpověděl Hervé. V tu chvíli šéf znejistěl. Projel mu mráz po zádech.

„A tělo? Je nahé? Jako úplně?“

„Ehm, ano...“

„A dáváte na dveře nějaké cedulky, jakože nechcete být u práce vyrušován? Můžu se například zamknout?“

Výraz muže se začal nepatrně měnit. Z jistého a klidného na úlisně odporný.

Teď už šéfovi přímo ztuhla krev v žilách. Přemohly ho hrůzné představy a jen s obtížemi ze sebe vysoukal:

„Díky, že jste přišel. Určitě se vám ozveme.“

Zpráva o úmrtí neboli dohoda s mrtvými

Byl pátek večer a lékař z domova důchodců odjížděl na víkend mimo město. Každému řekl, že tuhle sobotu a neděli, ať se děje, co se děje, bude rybařit a žádná malichernost mu v tom nezabrání. Jedna ze sester to ale viděla trochu jinak.

„Ale pane doktore, paní Chombierová je na tom vážně špatně.“

„Poslouchejte, já odjíždím na ryby. A paní Chombierová může s umíráním do pondělí počkat... Ne, vážně, papíry když tak vystavím, až se vrátím.“

„Pane doktore, vždyť víte, že pro ni pohřebáci nepříjedu, když nebude mít vystavenou zprávu o úmrtí. Vždyť je na to zákon!“

„Zákon, zákon! Tak to uděláme jinak!“

Lékař vyndal nevyplněnou zprávu o úmrtí. Orazítkoval ji, podepsal a položil na svůj pracovní stůl. „Jméno jsem nevyplňoval. Víím, že je tu dost pověřčivých. Jestli paní Chombierová zemře, tady to vyplňte, tady zaškrtněte a nikomu ani muk! A hlavně to neztraťte, jo! Z toho

by mohl být pořádný, ale pořádný průšvih!“ řekl doktor docela výhružně.

„Tak se tu mějte! Hezký víkend!“

Poznámka. Zpráva o úmrtí neboli „*modrák*“ (to vám napoví, jakou má barvu) je tiskopis, který slouží k vydání úmrtního listu a dalších dokumentů spojených s úmrtím. Jinak řečeno, jde o velmi citlivý tiskopis, který může vyplnit pouze lékař. Mimo jiné určuje příčinu smrti, popřípadě vylučuje cizí zavinění.

Na nákupu

Po nekonečném bloudění parkovištěm muž konečně našel místo, vystoupil a pomalu přicházel k obchodu. Po nákupních vozících se jen zaprášilo, ale to ho nerozhodilo, přišel jen pro pár drobností.

„To je jí podobný,“ vzpomněl si na manželku, která mu zavolala těsně před odchodem z práce. „Přemýšlela jsem, co ti udělám k večeři. Co palačinky na slano? Dal by sis?“ Ještě aby ne, bylo to jeho nejoblíbenější jídlo. „Měla jsem na ně chuť a děti taky! Takže výhra pro všechny! Ale uvědomila jsem si, že nemám vajíčka. Nevadilo by ti skočit do obchodu? A vem tam taky klobásku a cider!“

Mělo ho to napadnout. Jeho žena si byla totiž jistá, že správný Bretonec palačinky nikdy neodmítne! A kdyby nepotřebovala vejce i k něčemu jinému, do obchodu by ho neposílala. Dokonce by mu ani nevolala, stačilo by jí, že její muž má z večeře radost.

A proč si do obchodu nedošla sama? To je snad jasné! Je začátek měsíce, pátek večer, lidé odjíždějí na víkend, doplňují prázdné lednice. Prostě nejhorší chvíle k nakupování. Pro šéfa obchoďáku to jsou ale úplné žně.

Muž si vzal košík a zamířil do oddělení uzenin pro klobásku, pak pro láhev cideru a nakonec pro vejce. Spokojený s nákupem došel k pokladně. Všude byly dlouhé, nekonečné fronty. Dokonce i u pokladny pro méně než deset položek stál houf lidí. Pokladní právě vysvětlovala jedné důchodkyni, že i bez přepočítání vidí, že se v jejím košíku nachází daleko více než 10 položek. Žvanila a žvanila a trvalo to celou věčnost.

„To vy!“ ozval se výkřik, který se rozlehl snad po celém supermarketu. „To vy!“ křičela malá šedovlasá žena, na které bylo vidět, že si prošla peklem. Pronikavě se na muže dívala. Ten držel svůj košík a vůbec nechápal, co provedl. Už ji snad někdy viděl? V životě už potkal hodně lidí. „To je on!“ Žena hledala očima podporu v davu. „To on zabil mé dítě! Vrahu!“ vzlykala. „Zničil mé dítě!“

Muž stál úplně nehnutě. Kolem něho se nahrnul dav. Vrah dětí? Matky s dětmi se raději vzdalovaly, zatímco otcové se nepřátelsky přibližovali. Nikdo přesně nevěděl, o co šlo, ale všichni byli tak nějak rozhodnutí pedofila zlynčovat. Pedofil, musel to přece být pedofil, nebo ne? Co taky jiného, že? Muž se trochu uklidnil, když uviděl přicházet ochranku společně s policisty. Ale co ti tady dělají? Nejspíš přijeli kvůli něčemu jinému... A obvinění z vraždy dítěte je zvedlo ze židle. Jakmile přispěchali k pokladně, měli co dělat, aby uklidnili zvědavý dav. Hned poté začali ženu vyslýchat. Vážně obviňovala tohoto muže z vraždy jejího dítěte? „Ano, zabil moje miminko!“ Vypadala skoro jako blázen a hlas se jí lámal s každým dalším srdcervoucím vzlykem. „Vy víte, o čem tato dáma mluví?“ otočil se na muže policista.

„Ano, myslím, že vím.“ odpověděl muž. Nastalo hrobové ticho. Nikdo takovou odpověď nečekal. Žádné popírání. Muž úplně zbledl a byl skoro na omdlení, ale přesto pokračoval.

„Pracuji v krematoriu. Myslím, že jsem byl u zpopelnění jejího dítěte.“

Žena ležela zkroucená v koutě a hlasitě vzlykala. Moc dobře si pamatovala muže, který spálil její dítě. Záchranka ji odvezla na nejbližší psychiatrické oddělení. Muž odjel domů.

Historiku mi vyprávěl několik let po tom, co se mu to stalo. Nenapadlo mě zeptat se ho, jestli tenkrát koupil vše, pro co vlastně do obchodu přijel. Něco mi říká, že ne! Každopádně si dokážu představit, na co myslí pokaždé, když večeří palačinky na slano.

Co si přeje funebrák k Vánocům?

To je vrchol. Představte si, že vaše sestřička, ta malá rebelka, co si barvila vlasy na růžovo, četla Emila Ciorana a poslouchala The Cure učesaná na Roberta Smithe, se bude vdávat. Rozhodla se usadit a založit rodinu, prostě se dala dohromady. Vzala místo v bance, i přesto, že vašemu synovi ještě nedávno před spaním předčítala Karla Marxe. Moc jí to přejete, ale ani tak se nedokážete ubránit určitým pochybám.

Ten večer se konala rodinná večeře, kde nám byl snoubenec představen. Ze všeho nejdřív se ale sestra zmínila, že se stane burzovní makléřkou! To snad ne! V tu chvíli se všechny vaše naděje upínají na mladý doprovod vaší sestry. Rodičům už učaroval. Je příjemný a milý. Vaše matka je úplně bez sebe z jeho pronikavého pohledu a z přirozené elegance, váš otec ocenil pevný stisk a upřímnost v očích.

Už během aperitivu se vaše matka zeptá, čím se vlastně snoubenec její dcery živí. „Pracuji v pohřebním ústavu,“ oznámil s klidem. To snad ne! A to vypadal tak normálně!

Ať je to jakkoli, večere proběhne v klidu. Snoubenec se snaží přiblížit svou práci, aniž by zbytečně rozpitvával odporné detaily, na které se matka vyptává.

„A co když je někdo už v rozkladu nebo skočil pod vlak? To musí být vážně odporné, ne? Nebo ne? Co?“

Oba dva vypadají tak zamilovaně, že není třeba se o tom dál rozepisovat. Jen co odešli, vyměnili jsme si pohledy a otec prohlásil: „Tak to vypadá, že budeme mít v rodině funebráka!“ Matka má ale jiné starosti: „Co si tak funebrák přeje k Vánocům?“

V tuto chvíli mi dovolte zasáhnout, abych vám řekl, co určitě funebrákům k Vánocům nedávat. Začneme u kravaty. Nikdo nechce nosit kravatu se Snoopym. Možná se hodí na narozeninovou oslavu vaší nejmladší dcery, tak do jejích 5 let, ale i tak... Představte si totiž funebráka sedícího před rodinou pozůstalých ve svojí vtipné kravatě. Ti na něj nevěřicně zírají vyvalenýma očima a musí se ptát, jestli se z nich dělá blázný, nebo je to jenom další kretén. Nic proti Snoopymu samozřejmě! A platí to i pro kravaty s Homerem, Bugs Bunnym a Mickey Mousem.

Další položkou na seznamu jsou všemožné doplňky. Funebrák je člověk jako vy nebo já... vlastně já jsem taky funebrák. Ale to je jedno. Prostě se rádi vracíme z práce domů, těšíme se na manželky, na naše děti a naše psy. Na konci měsíce obracíme každý drobák, sledujeme ceny benzínu, s autem jezdíme opatrně, jelikož si nemůžeme dovolit nové. A vy chcete být štědrí, proto se rozhodnete obdarovat nás doplňkem, jakým je třeba spona na kravatu nebo perleťové manžetové knoflíčky. Kam si to asi tak vezmeme? Mimo práci jsme rádi v džínách a košili, takže to budeme nosit nejspíš jen do práce. Jak potom

můžeme reagovat na komentář typu: „To asi pěkně sype, to neštěstí druhých, co?“ Možná trochu přeháním, asi by to neřekli nahlas, ale to neznamená, že si to alespoň nepomyslí. Hlavně, tenhle funebrák, co miluje svou ženu a děti, nebo svého muže a své děti, svého psa nebo křečka, svou rodinu a přátele, ten, co má srdce jako vy, ale i tak ukládá mrtvé do rakve, čelí bolesti, žalu a zmatku pozůstalých, tenhle funebrák se vrací z práce na Štědrý den, natěšený, že uvidí radost v očích svých dětí a nazdobený stromeček a že ve sváteční vánoční náladě zapomenou na všechny strasti z práce... A vy se divíte, proč vás probodne pohledem, když mu zabalíte jakýkoliv dárek, bonbony či láhev vína do krabičky, která vám ji tolik připomínala? Do krabičky ve tvaru rakve? Zatímco on chtěl jen vypnout a nemyslet chvíli na práci???

Drž nebožtíka za ruku

Jeden chlápek zemřel v zařízení pro nenapravitelné sociální případy. Alkohol společně s nezaměstnaností může totiž poslat na úplné dno kohokoliv.

Ležel tam celý týden, než ho ředitel našel. Vlastně spíš klečel zaklíněný mezi postelí a zdí, obličej směrem k zemi. Jak odpadl, tak zůstal.

Venku bylo pěkně a teplo. Žhnoucí paprsky odpoledního slunce dopadaly přímo na něj. A kvůli poloze, ve které se nacházel, se mu do hlavy nahrnula všechna krev. Nebyl to hezký pohled. Tělo už celé zčernalo a bylo nafouklé, v obličejí byl k nepoznání.

Jen ta jeho pravá ruka zůstala kupodivu nedotčená. Byla sinavá, to ano, ale ani trochu černá, ani opuchlá, taková čerstvě mrtvá, rozhodně ne týden uleželá.

Muže převezli do pohřebního ústavu v chladicím boxu, zatímco policie oznamovala smrt rodině. Jeho dvě dcery s přítelem jedné z nich dorazily ještě toho dne odpoledne. Přijal je můj kolega, se kterým jsme od policie přebírali tělo. A společně začali připravovat smuteční obřad.

Já jsem právě dezinfikoval jeden stůl v přípravně, když mě překvapil úplně rozrušený kolega Gilles.

„Takže,“ začal stroze, „musíme připravit tělo *pana X* na vystavení.“

„To ale není možný.“

„Nemáme na výběr,“ odpověděl stručně Gilles.

„Ale jo, máme na výběr! Vždyť je úplně černej, nafouklej, vždyť jsi ho viděl, takhle ho nemůžeme nikomu ukázat!“ protestoval jsem.

„Počkej, podívej se na to v klidu,“ namítá Gilles. „Policie nic nevyšetřuje, doktor nenařídil okamžité uložení do rakve, zesnulý dokonce nemá ani žádnou nakažlivou nemoc. Co se nás týče, zacházíme s ním stejně, jako by zemřel dnes ráno. My prostě nemáme právo odepřít jeho rodině možnost zesnulého vidět. A ty jeho dcery, typické potízičky!“

„No tak snad ještě ta ruka...,“ začínám přemýšlet.

„No tak ukážeme jen tu ruku. Naposledy ho za ni můžou chytit, to pochopí, to zařídím. Kolik potřebuješ času?“

„Dej mi deset minut,“ vzdávám boj.

„Dobře, dojdou pro ně na krám, jakmile skončíš s přípravou.“

A tak se to stalo.

V přípravně jsem vyndal tělo z chladicího boxu, rozeplnul vak a vyndal jeho ruku tak, abych ji mohl omýt. Když jsem skončil, skoro jsem se v ní viděl. Byla čistounká a byla cítit po dezinfekci. Zavezl jsem tělo do jedné z předváděcích místností a přikryl ho bílou plachtou tak, aby byla vidět jen ta ruka. Nakonec jsem došel do kanceláře pro pozůstalé.